

КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ УСТАНОВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА В УКРАЇНІ

© 2017 **ОБИХОД К. О.**

УДК 657:336.1/351

Обиход К. О. Контроль діяльності установ державного сектора в Україні

Метою статті є висвітлення реформування системи управління державними фінансами в Україні. Розглянуто зміни в законодавстві щодо злагодженої системи державного контролю та функціонування електронних платформ з вільним доступом до інформації з розподілу державних коштів. Обумовлено доцільність прийняття доповнень до Закону «Про систему державного фінансового контролю в Україні» для усунення дискусій щодо концепції державного фінансового контролю, функцій та обов'язків перевіряючих структур, розмежування їх повноважень та узгодження взаємодії, зниження дублювання перевірок. Проаналізовано обсяги фінансування Національної академії аграрних наук України протягом 2010–2016 рр. Запропоновано визначення фінансового контролю наукових установ у державному секторі розкриває мету діяльності, а саме: дотримання раціонального спрямування бюджетних коштів і ефективного використання власних доходів від надання послуг для досягнення запланованих результатів. Розглянуто доцільність віртуальних видів контролю. Моніторинг окремих послуг установ із використанням електронних порталів, документів у електронному вигляді та налагодженої системи фінансового контролю на зовнішньому і внутрішньому рівнях сприятиме попередженню неефективного витрачання бюджетних коштів.

Ключові слова: наукова установа, фінансовий контроль, моніторинг, надання послуг, віртуальний контроль.

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 16.

Обиход Катерина Олександрівна – здобувач, асистент кафедри менеджменту інноваційної діяльності Національного університету біоресурсів і природокористування України (вул. Героїв Оборони, 15, Київ, 03041, Україна)

E-mail: obykhodkate@gmail.com

УДК 657:336.1/351

UDC 657:336.1/351

Обиход Е. А. Контроль деятельности учреждений государственного сектора в Украине

Obykhod K. O. The Control of Activities of the Public Sector Institutions in Ukraine

Целью статьи является освещение реформирования системы управления государственными финансами в Украине. Рассмотрены изменения в законодательстве относительно слаженной системы государственного контроля и функционирования электронных платформ со свободным доступом к информации по распределению государственных средств. Обусловлена целесообразность принятия дополнений в Закон «О системе государственного финансового контроля в Украине» для устранения дискуссий о концепции государственного финансового контроля, функций и обязанностей проверяющих структур, разграничении их полномочий и согласовании взаимодействия, снижении дублирования проверок. Проанализированы объемы финансирования Национальной академии аграрных наук Украины в течение 2010–2016 гг. Предложенное определение финансового контроля научных учреждений в государственном секторе раскрывает цель деятельности, а именно: соблюдение рационального направления бюджетных средств и эффективного использования собственных доходов от предоставления услуг для достижения запланированных результатов. Рассмотрена целесообразность виртуальных видов контроля. Мониторинг отдельных услуг учреждений с использованием электронных порталов, документов в электронном виде и отлаженной системы финансового контроля на внешнем и внутреннем уровнях будет способствовать предупреждению неэффективного расходования бюджетных средств.

The article is aimed at illuminating the reform of public financial management in Ukraine. The author reviews changes in legislation on a coherent system of the State control and on the operation of electronic platforms with free access to information on the distribution of public funds. The feasibility of adopting supplements to the law «On the system of the State financial control in Ukraine» has been substantiated to end with discussions on the conception of the State financial control, the functions and responsibilities of the inspection structures, the distinction of their powers, as well as harmonizing cooperation and reducing duplication of inspections. The volumes of financing for the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine during the period of 2010–2016 were analyzed. The suggested definition of the financial control of scientific institutions in the public sector reveals the purpose of the activity, namely: to respect the prudent budgeting and efficient use of the own incomes from delivery of services in order to achieve the planned results. The feasibility of virtual control forms has been considered. Monitoring individual services delivered by institutions through electronic portals, electronic documents and a well-functioning financial control system at the external and internal levels will facilitate to prevent inefficiencies in spending the budgetary resources.

Ключевые слова: научное учреждение, финансовый контроль, мониторинг, предоставление услуг, виртуальный контроль.

Keywords: scientific institution, financial control, monitoring, service delivery, virtual control.

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Библ.:** 16.

Fig.: 4. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 16.

Обиход Екатерина Александровна – соискатель, ассистент кафедры менеджмента инновационной деятельности Национального университета биоресурсов и природопользования Украины (ул. Героев Оборони, 15, Киев, 03041, Украина)

Obykhod Kateryna O. – Applicant, Assistant Professor of the Department of Innovation Management, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (15 Heroiv Oborony Str., Kyiv, 03041, Ukraine)

E-mail: obykhodkate@gmail.com

E-mail: obykhodkate@gmail.com

Європейський вектор становлення та розвитку України закріплено Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», яка визначає мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов [12]. Зокрема, за вектором розвитку передбачається реалізація Реформи державного фінансового контролю та бюджетних відносин. Відповідно до обраного курсу розвитку України уряд

країни приймає та затверджує Стратегію реформування системи управління державними фінансами на період до 5 років. У лютому 2017 р. на засіданні уряду затверджено Стратегію управління державними фінансами на 2017–2020 роки, розроблену Міністерством фінансів України [13]. Метою є побудова сучасної й ефективної системи управління державними фінансами (далі – СУДФ), яка здатна надавати якісні державні послуги, ефективно акумулювати ресурси та розподіляти їх від-

повідно до пріоритетів розвитку держави у середньо- та довгостроковій перспективах з дотриманням принципів економічності, ефективності, результативності та прозорості. Одним із напрямів розвитку СУДФ визначено забезпечення ефективного використання бюджету, що передбачає ряд змін у державному секторі, а саме: система публічних закупівель, бухгалтерський облік, державний внутрішній фінансовий контроль (далі – ДВФК) і незалежний зовнішній фінансовий контроль, підвищення рівня прозорості в управлінні державними фінансами, застосування інформаційних технологій в управлінні державними фінансами та інше.

Питання модернізації бухгалтерського обліку та державного фінансового контролю (далі – ДФК) серед науковців в Україні обговорюється тривалий час. Проблеми розвитку бухгалтерського обліку і контролю, а також теоретичні та практичні аспекти організації контрольної діяльності досліджено в працях Бардаша С. В., Білухи М. Т., Гуцаленко Л. В., Дрозд І. К., Дорош Н. І., Дорошенко О. О., Калюги Є. В., Любенка А. М., Свірко С. В., Сушко Н. І., Чумакової І. Ю., Чумаченка М. Г., Швеця В. Г., Шевчука В. О. та ін. Зокрема, у публікаціях Чумакової І. Ю. розкрито вдосконалення державного внутрішнього фінансового контролю як невід’ємної складової державного управління [16]. Трансформацію контролю діяльності суб’єктів державного сектора до міжнародних стандартів дослідив Любенко А. М. У статті Дрозд І. К. систематизовано думки науковців щодо класифікації економічного контролю за різними параметрами. Розглянуто основні напрями реформування системи державного контролю, у т. ч. особливості діяльності контролюючого органу від парламенту в Україні в публікації Гуцаленко Л. В. [5]. У монографії Бардаша С. В. досліджено контроль діяльності суб’єктів господарювання на мікро- та макрорівнях управління, наведено гіпотези та версії порушень [2]. У дисертаційній роботі Дорошенко О. О. розкрито підходи до формування критеріїв ефективності контролю й удосконалено організаційні засади контролю господарської діяльності бюджетних установ. Колективом науков-

ців (Свірко С. В., Калюга Є. В., Сушко Н. І., Ловінська Л. Г. та ін.) висвітлено актуальні проблеми бухгалтерського обліку та контролю державного сектору в умовах модернізації управління державними фінансами [1; 3; 4; 7]. Їхні праці формують теоретичне та методологічне здійснення контролю діяльності суб’єктів державного сектора економіки. Проте одержані результати потребують подальших досліджень щодо використання їх у плануванні та контролі надання послуг науковими установами державного сектора з урахуванням модернізації СУДФ.

У зв’язку з реформуванням СУДФ потребують дослідження питання реформування і законодавчого регулювання системи контролю в Україні, види здійснення контролю діяльності наукових установ державного сектора, зокрема процесу надання послуг установами Національної академії аграрних наук України (далі – НААН), що і стало *метою* статті.

Фінансовий контроль є складовою економічного контролю і включає сукупність дій і операцій із провадження діяльності та формування фінансових показників установи. В економічній літературі існують різні думки фахівців щодо трактування терміна «контроль». Серед розглянутих тверджень фінансовий контроль розуміють як: діяльність державних органів, процес управління, систему спостереження та перевірки, тобто значення фінансового контролю в роботах науковців має як вузьке, так і широке трактування. На нашу думку, *фінансовий контроль у державному секторі* – це постійна, систематична та прозора діяльність державних органів виконавчої влади з метою ефективного, економічного та результативного використання бюджетних коштів відповідно до поставлених завдань. Наукові установи НААН фінансуються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, коштів спеціального фонду (власних надходжень) наукових установ та інших джерел, не заборонених законодавством (*рис. 1*).

Варто відмітити, що обсяги фінансування НААН у 2010–2016 рр. мали тенденцію до збільшення: у 2016 р. – на 142,9 млн грн, або на 23,5 % порівняно з 2010 р. Водночас для точної характеристики рівня фінансування

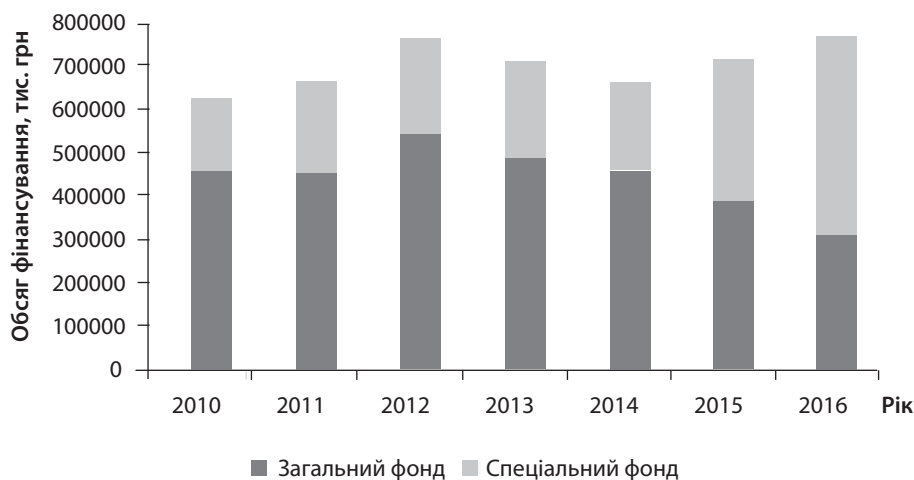

Рис. 1. Динаміка фінансування НААН України

Джерело: складено за [6].

установ необхідно враховувати економічну ситуацію, загальний рівень інфляції в країні. Протягом аналізованого періоду річний рівень інфляції, за даними сайту Міністерства фінансів України, піднявся з 109,1% у 2010 р. до 143,3% у 2015 р. і до 112,4% у 2016 р. Установи державного сектора мають фінансування з державного бюджету, якого достатньо для підтримання їх діяльності (комунальні платежі, заробітна плата наукових працівників та інші обов'язкові платежі, необхідні для щоденного функціонування) та реалізації затверджених бюджетних програм. Та дуже часто установи розширюють шляхи фінансування для покращення матеріальної бази та здійснення фундаментальних і прикладних досліджень.

У 2016 р. уряд затвердив постанову щодо зміни переліку платних послуг, які можуть надавати наукові установи державного сектора. Даний крок мав сприяти комерціалізації наукових розробок і залученню коштів до науково-технічних проектів. Проте, поряд із розширенням переліку надання послуг науковими установами, можемо спостерігати (див. рис. 1) тенденцію скорочення частки загального фонду порівняно зі спеціальним фондом у річному обсязі фінансування НААН. Так, у 2010 р. частка спеціального фонду становила 26,6%, а загального – 73,6% у загальній сумі. У 2016 р. показник спеціального і загального фондів становив відповідно 60,3% і 39,7%. Тобто, за аналізований період частка загального фонду скоротилася вдвічі та становить меншу частину у фінансуванні НААН, тому наукові установи переорієнтовуються на власне забезпечення й управління. Запропоноване твердження в повному обсязі розкриває мету фінансового контролю діяльності наукових установ у державному секторі, а саме: дотримання раціонального спрямування бюджетних коштів і ефективного вико-

ристання власних доходів від надання послуг для досягнення запланованих результатів.

Проаналізуємо окремі етапи реформування СУДФ та їх вплив на контроль діяльності наукових установ внаслідок реалізації Стратегії управління державними фінансами попередніх років [13]. Державний сектор складається з ряду установ та організацій, що мають структурно-ієрархічну будову, тому система державного контролю потребує чіткої та впорядкованої взаємодії контрольно-фінансових органів. Постановою Кабінету Міністрів України № 442 [9] у 2014 р. у межах повноважень запроваджено чергову оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади, як наслідок – створено низку центральних органів шляхом реорганізації, перетворення та ліквідування існуючих органів виконавчої влади. У результаті оптимізації зменшено кількість державних установ на 11 одиниць (із 63 до 52). Ці зміни мають відповідати вимогам побудови ефективної СУДФ та узгодження законодавства України з міжнародними вимогами.

Фінансовий контроль за діяльністю даних установ має декілька рівнів організації. Зовнішній контроль установ державного сектора здійснюється від імені парламенту Рахунковою Палатою України та від імені уряду – Міністерством фінансів України, Державною казначейською службою України (далі – Казначейство), Державною аудиторською службою України (далі – Держаудитслужба) та іншими контролюючими органами (державні служби, комітети, комісії). Кількість суб'єктів зовнішнього контролю може бути різною, залежно від цільового спрямування діяльності установи (табл. 1).

Таблиця 1

Зовнішній контроль наукових установ НААН України

Державний зовнішній фінансовий контроль			
Орган, якому підпорядковано			
Верховна Рада України	Кабінет Міністрів України		
		Міністерство фінансів України	Міністерство аграрної політики та продовольства
Суб'єкти контролю			
Рахункова палата України	Державна аудиторська служба України	Державна казначейська служба України	
Мета контролю			
Здійснення контролю за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням	Внесення пропозицій щодо забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері ДФК; здійснення ДФК і надання адміністративних послуг	Реалізація державної політики у сферах казначейського обслуговування бюджетних коштів, бухгалтерського обліку виконання бюджетів	Реалізація державної політики у сферах здійснення державного нагляду (контролю) та внесення пропозицій щодо формування державної політики в агропромисловому комплексі
Форма проведення контролю			
Фінансовий аудит, аудит ефективності, експертиза, аналіз та інші контрольні заходи	Державний фінансовий аудит, перевірка моніторинг державних закупівель, інспектування (ревізія)	Моніторинг, поточний контроль у режимі реального часу за цільовим спрямуванням бюджетних коштів усіх рівнів бюджетів і розпорядників	Планові та позапланові заходи, здійснені шляхом проведення перевірок, оглядів, обстежень та інших дій

Джерело: узагальнено за [11; 14].

Науково-дослідні установи НААН мають галузеву приналежність до Міністерства аграрної політики та продовольства України. Існує взаємодія у розвитку сільських територій, впровадженні новітніх технологій і наукових розробок у сільськогосподарське виробництво, організації місць переробки та збуту продукції. Відповідно дане відомство слідкує за реалізацією державної політики та є одним із партнерів розвитку наукових досліджень у агропромисловому комплексі.

Мінфін є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику у сфері фінансового контролю, здійснює заходи щодо модернізації державних фінансів, створює інтегровану систему управління державними фінансами. Функцію фінансового контролю установ державного сектора виконують органи виконавчої влади, які підконтрольні та координуються Мінфіном, а саме: Казначейство, Державна фіскальна служба України, підрозділи внутрішнього аудиту головних розпорядників. Казначейство в режимі реального часу здійснює моніторинг надходження та витрачання грошових коштів наукових установ.

Держаудитслужба, що виникла після реорганізації Державної фінансової інспекції України у червні 2016 р. [9], складається з центрального апарату та 5 офісів у регіонах України. Її мета – проведення попереднього та поточного форм контролю задля попередження можливих фінансових втрат. Протягом 2016 р. (рис. 2) зафіксовано, що основною масою контрольних дій є інспектування. Проте варто відмітити позитивні факти діяльності Держаудитслужби: за результатами аналізу державних закупівель попереджено порушень у сфері державних закупівель на загальну суму 4,7 млрд грн [14, с. 11].

Ще одним етапом реформування СУДФ є прийняття Закону України «Про Рахункову палату України» у 2015 р., у пункті 7 статті 3 якого зазначено, що відповідний орган «застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції та законам України» [11]. Даний закон посилив не-

залежність Рахункової палати як вищого органу аудиту та розширив її повноваження, включивши до її складу аудит доходів державного бюджету. Проте висновки Рахункової палати мають здебільшого загальний характер через відсутність належного розгляду Верховною Радою України та необізнаність суспільства з можливостями даного органу.

Варто зауважити, що в системі державного контролю на законодавчому рівні чітко не прописано назви структури, яка відповідає за організацію ДФК. У Законі «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю України» зазначено, що його «забезпечує центральний орган виконавчої влади, уповноважений Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю (далі – орган державного фінансового контролю)» [10]. Тобто, у Законі поняття щодо органу та його функцій мають загальний теоретичний характер, а повинні бути чітко прописані концепція державного контролю, функції й обов'язки суб'єктів контролю (перевіряючі структури), розмежування їх повноважень та узгодження налагодженої взаємодії між структурами, скорочення дублювання перевірок різними структурами.

Гармонізація внутрішнього контролю в системі органів виконавчої влади визначена одним із пріоритетів розвитку державного контролю у Стратегії на 2017–2020 рр. [13]. Мінфіну надано доручення розробити пілотні проекти із регулювання діяльності внутрішнього контролю в системі центральних органів влади із залученням відповідних міністерств.

Окремим етапом реформування СУДФ є прийняття Закону України «Про публічні закупівлі», метою якого є забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища та запобігання проявам корупції у сфері публічних закупівель [13]. Наукові установи НААН проводять публічні закупівлі або оголошують тендери в системі електронних закупівель «ProZorro» відповідно до вимог вищезазначеного Закону. Етапи проведення і звіт про укладені договори закупівель оприлюднюються в електронному режимі. Застосування електронної системи закупівель сприяє ефективному розподілу коштів,

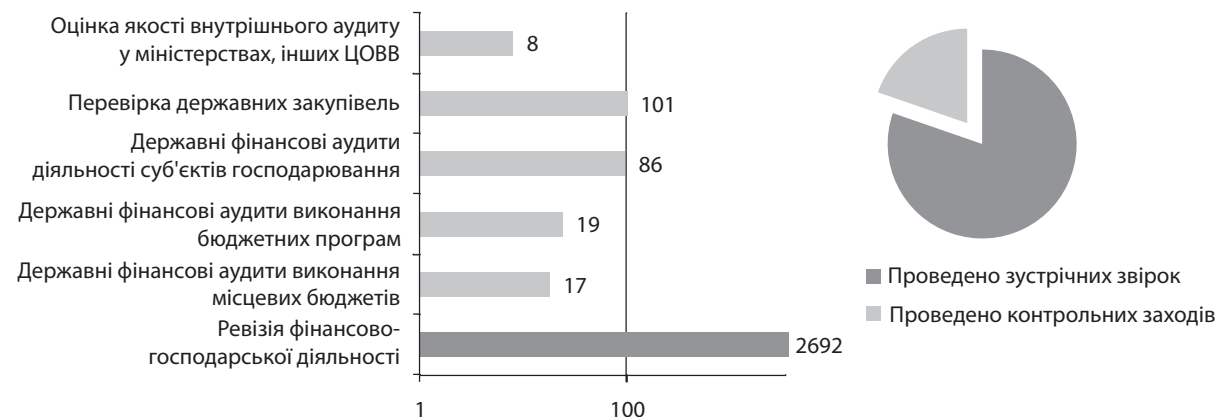

Рис. 2. Кількість проведених контрольних дій Держаудитслужбою за 2016 р.

Джерело: складено за [14].

відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель, запобігає корупційним діям і зловживанням. Інтересами та координацією розвитку екосистеми «ProZorro» керує Міністерство економічного розвитку та торгівлі України. Попри всі позитивні зрушення від впровадження у практику електронної системи, ще залишається ряд питань щодо неналежної обізнаності суб'єктів господарювання з участю в електронних торгах і низького рівня конкуренції постачальників товарів і виконавців робіт.

Ще одним вагомим кроком до відкриття доступу та можливості контролю громадськості за розподілом коштів платників податків і витрачанням державних коштів було прийняття Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» [13]. Він став правовою основою для об'єднання державного та суспільного контролю за раціональним використанням державних коштів розпорядниками державного та місцевих бюджетів. Його проект був результатом співпраці державних органів влади та громадської організації «Центр політичних студій та аналітики» [15]. Під час створення Закону використано досвід у висвітленні витрачання коштів бюджетів інших країн, а саме: Сполучених Штатів Америки та Польщі. Для успішної реалізації Закону розроблено електронний портал використання публічних коштів (портал E-Data). НААН зареєстрована на порталі з листопада 2015 р. і розміщує інформацію щодо окремих трансакцій установи, укладених договорів, сформованих звітів за звітні періоди. Наукові установи, які перебувають у структурі НААН, пройшли реєстрацію в різні періоди протягом 2016 р. Проте робота порталу продовжується в тестовому режимі до III–IV кварталу 2017 р.

Аналізуючи досвід різних країн у сфері функціонування фінансового контролю, вітчизняну систему ДФК можливо зобразити як трирівневу модель (рис. 3), у якій найвищим рівнем контролю є централізований зовнішній контроль (державний).

Відповідно до даної моделі зовнішній контроль проводять центральні органи виконавчої влади, розглянуті вище. Внутрішній аудит організує НААН, як головний розпорядник бюджетних коштів, окремим підрозділом у структурі установи. Внутрішній контроль повинен проводитися в наукових установах, які перебувають у підпорядкуванні НААН. Потребують подальшого вивчення питання налагодженої діяльності підрозділів внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту на об'єкті дослідження.

В економічній літературі існують різні думки науковців щодо групування видів контролю за різними ознаками та широтою висвітлення теми. Виокремимо основні види контролю в державному секторі, не вдаючись до широкої систематизації, за такими критеріями: організаційною формою, часом проведення, суб'єктом контролю, джерелом інформації, способом здійснення (рис. 4).

Якщо порівнювати зовнішній і внутрішній контроль відносно терміну проведення, то зовнішньому контролю більш властивий поточний і подальший вид контролю, а внутрішньому – попередній і поточний. Зовнішній контроль перевіряє діяльність установ державного сектора та показники фінансової звітності, виконання поставлених планів і виявляє недоліки в організації управління установами. Варто ще раз зробити наголос на думці науковців відносно невиконання інститутом ДФК своєї попереджувально-профілактичної функції, що виступає, як правило, лише реєстратором порушень.

Необхідно зазначити, що з виокремленням трьох рівнів проведення контролю стає актуальним застосування ефективніших його форм. Наразі форми наступного контролю втрачають свою актуальність і дієвість. У час електронних систем і порталів, використання комп'ютерної техніки та цифрових технологій потребує виокремлення контроль за способом здійснення, а саме: віртуально та фактично.

В європейській практиці застосовують контроль окремих операцій контрольованих об'єктів (моніто-

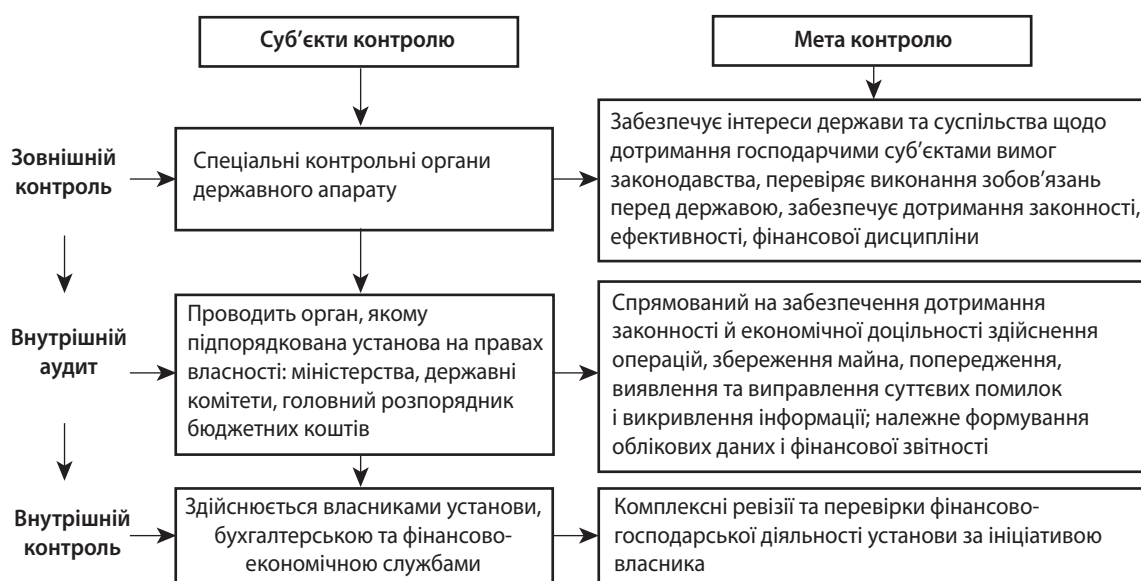

Рис. 3. Модель державного фінансового контролю в Україні

Джерело: складно за [4, с. 7].

Рис. 4. Класифікація видів контролю

Джерело: авторська розробка.

ринг), що значно скорочує час і підвищує ефективність проведення контролю. Окрім того, моніторинг окремих послуг установи проводиться через менші інтервали часу, тому сприяє швидшому виявленню помилок та їх усуненню. За допомогою електронних інформаційних порталів, даних звітності й укладених документів інспектор зіставляє отримані результати із затвердженими планами, аналізує їх, проводить, за необхідності, зовнішнє опитування контрагентів, які співпрацюють із установою. У разі потреби може звернутися до підрозділу внутрішнього аудиту з окремим тестуванням особливостей діяльності установи, її специфіки. Розроблений план моніторингу (перевірки) повинен включати питання щодо стану бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю, оперативного та стратегічного управління, усунення виявлених у попередні рази порушень.

У результаті інспектор (аудитор) може зробити висновки про стан використання й економічного розподілу бюджетних коштів, дотримання затверджених планів розвитку установи, організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю установи. Відповідна перевірка має виконувати більш попереджувальну функцію контролю. Інспектування (ревізія) повинно здійснюватися за вимогою правоохоронних установ, під час розгляду судових справ або в разі виявлення значних відхилень під час моніторингу діяльності установи.

ВИСНОВКИ

Фінансовий контроль у державному секторі виступає як постійна, систематична та прозора діяльність державних органів виконавчої влади з метою ефективного, економічного та результативного використання бюджетних коштів відповідно до поставлених завдань установами державного сектора. У результаті проведеного дослідження:

- ✦ проаналізовано кроки модернізації СУДФ, що сприяє підвищенню відповідальності та прозорості використання державних коштів різними суб'єктами державного сектора;
- ✦ розглянуто зміни в законодавстві щодо злагодженої системи державного контролю (Закони України «Про публічні закупівлі», «Про відкритість використання публічних коштів», «Про Рахункову палату України»), електронні платформи (електронна система «ProZorro», портал Є-Data) з вільним доступом до інформації щодо розподілу державних коштів, запропоновано ряд кроків, необхідних для подальшого вдосконалення контролю (доцільно прийняти доповнення до Закону «Про систему державного фінансового контролю в Україні», які усунуть дискусії щодо концепції ДФК, функцій та обов'язків суб'єктів контролю (перевіряючих структур), розмежування їх повноважень та узгодження налагодженої взаємодії між різними структурами, зниження дублювання перевірок));
- ✦ встановлено, що форми наступного контролю (ревізія та перевірка) втрачають свою актуальність і дієвість в умовах сучасної економіки України. Виокремлення трьох рівнів моделі державного фінансового контролю, проведення реформ і широке застосування оцифрування інформації передбачають перехід до віртуальних видів контролю. Моніторинг окремих послуг установ із використанням електронних порталів, документів у електронному вигляді та налагодженої системи фінансового контролю на зовнішньому і внутрішньому рівнях сприятиме попередженню неефективного витрачання бюджетних коштів і дотриманню принципів

економічності, ефективності, результативності та прозорості;

- ✦ обумовлено потребу в подальшому дослідженні системи внутрішнього аудиту та контролю в наукових установах НААН. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні проблеми розвитку системи управління державними фінансами: євроінтеграційний контекст/за ред. Т. І. Єфименко. Київ: ДННУ «Акад. фін. управління», 2016. 496 с.

2. Бардаш С. В. Контроль діяльності суб'єктів господарювання: гіпотези та версії порушень: монографія. Київ: КНТЕУ, 2008. 312 с.

3. Бухгалтерський облік і контроль державного сектора в умовах модернізації управління державними фінансами: у 2 т./ за ред. Л. Г. Ловінської. Київ: ДННУ «Акад. фін. управління», 2013. Т. 1: Реформування бухгалтерського обліку в державному секторі відповідно до міжнародних стандартів/Л. Г. Ловінська, Н. І. Сушко, С. В. Свірко та ін. 2013. 568 с.

4. Внутрішній контроль у секторі державного управління України та європейський досвід/П. П. Андреев, О. О. Чечуліна, Ян ван Тайнен, М. Г. Тимохін та ін. Київ: ТОВ «Європейський інститут державного управління та аудиту», 2012. 84 с.

5. Гуцаленко Л. В., Вахновська О. В. Напрями реформування системи державного фінансового контролю в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент. Актуальні питання науки і практики*. 2017. № 6. С. 7–23.

6. Звіт про діяльність Національної академії аграрних наук України за 2011–2015 роки та 2015 рік/упорядники: А. С. Зарішняк, А. П. Минка, В. В. Кузьмінський. Київ: Держ. вид-во «Аграрна наука» НААН, 2016. 661 с.

7. Калюга Є. В. Передумови реформування бухгалтерського обліку в державному секторі України. *Економічний аналіз: зб. наук. пр.* 2015. Том 21. № 2. С. 18–25.

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними науковими установами» від 24.06.2016 р. № 388. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249147951>

9. Постанова Кабінету Міністрів України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 10.09.2014 р. № 442. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-p>

10. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 р. № 2939-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>

11. Закон України «Про Рахункову палату України» від 02.07.2015 р. № 576-VIII. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/category/32815>

12. Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

13. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки» від 08.02.2017 р. № 142-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p/paran6#n6>

14. Публічний звіт про діяльність Державної аудиторської служби України за 2016 рік. URL: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=131386>

15. Таран В. В., Тарнай В. А., Мазярчук В. М., Розлуцька А. Б. Функціонування Єдиного веб-порталу використання публічних коштів (E-Data): навч.-методич. посіб. Київ: Центр політичних студій та аналітики, 2016. 40 с.

16. Чумакова І. Ю. Удосконалення державного внутрішнього фінансового контролю як невід'ємної складової державного управління. *Фінанси України*. 2013. № 11. С. 109–126.

Науковий керівник – Калюга Є. В., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ)

REFERENCES

Aktualni problemy rozvytku systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy: yevrointehratsiyni kontekst [Actual problems of development of system of public Finance management: the European integration context]. Kyiv: DNNU «Akad. fin. upravlinnia», 2016.

Andriev, P. P. et al. *Vnutrishnii kontrol u sektori derzhavnoho upravlinnia Ukrainy ta yevropeyskyi dosvid* [Internal control in the public administration sector of Ukraine and the European experience]. Kyiv: TOV «Yevropeyskyi instytut derzhavnoho upravlinnia ta audytu», 2012.

Bardash, S. V. *Kontrol diialnosti subiektiv hospodariuvannia: hipotezy ta versii porushen* [Supervision of activities of economic entities: hypotheses and version violations]. Kyiv: KNTU, 2008.

Chumakova, I. Yu. "Udoskonalennia derzhavnoho vnutrishnyoho finansovoho kontroliu yak nevidiemnoi skladovoi derzhavnoho upravlinnia" [Improving public internal financial control as an integral part of good governance]. *Finansy Ukrainy*, no. 11 (2013): 109-126.

Hutsalenko, L. V., and Vakhnovska, O. V. "Napriamy reformuvannia systemy derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini" [Directions of reforming of system of state financial control in Ukraine]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment. Aktualni pytannia nauky i praktyky*, no. 6 (2017): 7-23.

Kaliuha, Ye. V. "Peredumovy reformuvannia bukhhalterskoho obliku v derzhavnomu sektori Ukrainy" [Preconditions of reforming of accounting in the public sector of Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz*. Vol. 21, no. 2 (2015): 18-25.

[Legal Act of Ukraine] (2016). <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249147951>

[Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-p>

[Legal Act of Ukraine] (1993). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/%20category/32815>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

[Legal Act of Ukraine] (2017). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-p/paran6#n6>

Lovinska, L. H. et al. *Bukhhalterskyi oblik i kontrol derzhavnoho sektora v umovakh modernizatsii upravlinnia derzhavnymy finansamy* [Accounting and control of the public sector in the context of modernization of public Finance management], vol. 1: Reformuvannia bukhhalterskoho obliku v derzhavnomu sektori vidpovidno do mizhnarodnykh standartiv Kyiv: Akad. fin. upravlinnia, 2013.

"Publicnyi zvit pro diialnist Derzhavnoi audytorskoï sluzhby Ukrainy za 2016 rik" [Public report on the activities of the State audit service of Ukraine for the year 2016]. <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=131386>

Taran, V. V. et al. *Funktsionuvannia Yedynoho veb-portalu vykorystannia publicnykh koshtiv (Ye-Data)* [The functioning of the Single web portal of public funds usage (E-Data)]. Kyiv: Tsentrl politychnykh studii ta analityky, 2016.

Zvit pro diialnist Natsionalnoi akademii ahrarnykh nauk Ukrainy za 2011–2015 roky ta 2015 rik [A report on the activities of the National Academy of agrarian Sciences of Ukraine for 2011–2015 and 2015]. Kyiv: Ahrarna nauka, 2016.